

KOMMERSSEN 2.0

KULTURANALYTISKT PLANERINGSUNDERLAG NORRA MASTHUGGET

Tillägg; samlade bilagor

TILLÄGG

Kommersen 2.0

Kulturanalytiskt planeringsunderlag

Norra Masthugget

- Konsekvensanalys
- Vad behöver Kommersen för att utvecklas?
- Verksamheter i området
- Metod och material

Innehåll

Bakgrund	3
Kommersen 1.0	3
Del 1: Konsekvensanalys	5
Metoder.....	5
Alternativa scenarier	5
Skiss av nybyggnation.....	5
Brukarundersökning	7
Konsekvensmatriser	8
Övergripande.....	8
FÖRDJUPNING SCENARIO (A) I RELATION TILL VÄRDEKATEGORIER	9
FÖRDJUPNING SCENARIO (B) I RELATION TILL VÄRDEKATEGORIER	10
FÖRDJUPNING SCENARIO (C) I RELATION TILL VÄRDEKATEGORIER	11
Konsekvensbedömning	12
SLUTSATS: Konsekvenser i relation till skissade scenarier	13
DEL 2 Vad Kommersen behöver för att utvecklas.....	14
DEL 3 Verksamheter inom Norra Masthugget	15
Särskilt intressanta verksamheter i relation till kommersens värden:.....	15
Bär på Kommersens värden:	16
Centrala för områdets karaktär/kulturer som man bör ta hänsyn till i relation till Kommersens värden.....	16
”Resurser” som kan stödja framtida projekt/kulturella infrastrukturer:	16
Del 4 Metod och material.....	18
Statistik.....	18
Tidningsartiklar	18
Djupintervjuer av verksamheter	18
Kartläggning och kategorisering av verksamheter	18
Go-along observation	18
Referenser:	19

Bakgrund

Följande dokument är ett tillägg till rapporten *Kommersens 2.0 Kulturanalytiskt planeringsunderlag Norra Masthugget* (Gillberg & Hansson 2014), som togs fram på uppdrag av Stadsbyggnadskontoret med finansiering av Älvstranden AB och Riksbyggen. Utgångspunkten är det pågående arbetet med detaljplanen för Norra Masthugget.

I uppdraget ingick att undersöka:

- Hur Kommersens värden skulle påverkas i relation till tre olika scenarier
- Vad Kommersens verksamhet behöver för att utvecklas
- Hur Kommersens värden kan förstärkas och expanderas i Norra Masthugget

Rapporten *Kommersens 2.0 Kulturanalytiskt planeringsunderlag Norra Masthugget* syftar till att undersöka hur Kommersens värden kan förstärkas och expanderas i området. Detta tillägg fokuserar på de övriga frågeställningarna. Följande text utgörs av fyra delar:

Del 1 syftar till att kort redovisa den konsekvensanalys som genomfördes i samband med arbetet med Norra Masthugget. Utgångspunkt för rapporten är att ett tillvaratagande av Kommersens värden har en positiv effekt på området.

Del 2 redogör för aspekter som tillsammans besvarar frågan: Vad behöver Kommersen för att utvecklas?

Del 3 innehåller ytterligare information om vilka verksamheter inom Norra Masthugget som bedömts som intressanta i relation till de kulturella infrastrukturerna som pekas ut i rapporten.

Del 4 är en fördjupad presentation av metod och material.

Kommersens 1.0

I vår tidigare studie av Kommersen lokaliserade vi följande fem värden, som föreliggande arbete har fokuserat på:

Värde som minne och ankare

Det tillbyggda skjut som Kommersen huserar i har följt med i Norra Masthuggets förändring under mer än 100 år. Med utgångspunkt i den historiska förändringen är det tydligt att byggnaden besitter ett värde som minne från trävaruindustrin men också som en rest av den ursprungliga blandstaden som fanns i området under 1900-talet. Byggnadens kontinuitet på platsen fungerar också som ett slags ankare i meningen att människor som idag brukar platsen upplever en förankring i tid och rum i relation till byggnaden som därför är meningsskapande. En äldre byggnad i ett nybyggt område kan tjäna som en förankringspunkt som möjliggör för invånare att skapa relationer till det nya.

Estetiskt värde och värde som landmärke

Vid mitten av 2000-talet fick några av Göteborgs främsta graffitikonstnärer tillåtelse att dekorera byggnadens fasader. Värdet i graffiti ligger i att det gör Kommersens yta till någonting som berör och kommunicerar med stadens invånare. Det skapar en livfullhet till staden. Graffitikonsten i kombination med byggnadens tydliga karaktär och placering som solitär bland parkeringsytorna har sammanlagt även skapat ett värde som landmärke.

Värde som alternativ ekonomi

Kommersens kan med sina låga trösklar också ses som en yta för en alternativ ekonomi. Bland annat genom att den blir en plats för konsumtion även för de fattigaste – mitt i centrum. Kommersens gynnar även småskalig verksamhet och kan fungera som en inkubator för nya företagare, där människor med små resurser får möjligheter att starta upp en verksamhet i väntan på att de kan öppna eget. Även företagare som upplevt konkurs kan nyttja ytan för att komma på fötter igen. Loppmarknaden är också en plantskola där barn och unga socialiseras in i en ekologisk medvetenhet. Sammantaget gör detta att Kommersens framstår som ett alternativ för den konsumtionskultur som annars dominerar staden

Ekologiskt värde – resursanvändning

För Kommersens försäljare är loppmarknaden en möjlighet att göra sig av med sitt överskott av kläder och prylar. Det finns ett starkt incitament hos Göteborgare att låta kläder och prylar få ett nytt liv hos någon annan. Det har blivit något av en ”folkrörelse” och Kommersens är en av de arenor som möjliggör gör detta.

Värde som integrationsskapande mötesplats

Utöver den kommersiella verksamheten finns också en tydlig social dimension. Genom Kommersens verksamhet blir försäljare och besökare en del av en gemenskap som genererar en känsla av sammanhang. Här skapas relationer mellan människor som överbryggat variabler som etnisk bakgrund, ålder och social klass. Kommersens värde som integrerande mötesplats berör inte bara Göteborg utan sträcker sig ut i Västra Götalandsregionen och i viss mån utanför Sveriges gränser.

Del 1: Konsekvensanalys

Metoder

Frågeställningen som formulerades i uppdraget handlade om vad som händer med de värden Kommersen representerar givet följande tre scenarier: (A) Låta verksamheten och byggnaden Kommersen stå kvar som den är utan att göra något åt varken innehåll eller byggnadskropp; (B) Riva och uppföra en ny byggnad för samma typ av verksamhet på samma plats eller inom området; samt (C) Riva och uppföra en ny byggnad för samma typ av verksamhet på en plats utanför Norra Masthugget. Resultatet av vår tidigare studie har analyserats i en konsekvensanalysmatris för att kunna dra slutsatser kring scenario A – C. Även intervjuer med säljare och besökare på Kommersen har genomförts i en så kallad brukarundersökning. Syftet med dessa intervjuer har varit att utreda hur säljare och besökare på Kommersen tror sig påverkas av de olika alternativa scenarierna.

Alternativa scenarier

Scenario A: Låta Kommersen stå kvar som den är utan att göra något åt själva byggnaden.

Scenario B: Ersätta Kommersen med en ny byggnad på samma plats eller inom området

Scenario C: Riva och hitta ny plats för Kommersen utanför området.

Skiss av nybyggnation

Scenarierna ovan beskriver endast alternativ för verksamheten Kommersen och den byggnad den huserar i. Till samtliga scenarier bör man även ta med i beräkningen att planområdet i stort kommer att genomgå en förändring, oavsett vad som sker med Kommersen. Det finns i dagsläget inga aktuella planer för hur denna bebyggelse kommer att se ut eller vad den kommer att innehålla, endast visioner vilka redovisas i Vision Norra Masthugget 2030 (SBK 2010). Visionen beskrivs i termer av ”stadspuls och lokalt liv”, ”närhet till vattnet”, ”innerstadsområde av blandad karaktär”, ”mångfald”, ”spännande”, ”hållbart stadsliv”, ”god ekonomisk tillväxt” och ”robust social struktur” (2010:2).

Rent konkret vill man genomföra detta genom att förtäta området med bostäder, handel, kontor och evenemang, kulturverksamheter, grönytor och offentliga platser. Man vill skapa ”många mötesplatser för gammal och ung”. Utgångspunkten är att området tål en hög exploatering. Målet är en blandad stadsbebyggelse, där formen anpassas för ett blandat och brett innehåll. Man önskar skapa en ”varierande skala med ett omväxlande arkitektonisk uttryck” och ”en flexibilitet som kan möjliggöra mångfald”. Bostäder planeras i hela området, dock ej närmast Oscarsleden. Leden är i sin tur en punkt som man fokuserar mycket på. Bland annat diskuteras en överbyggning. Kvarteren kommer att begränsas i skala med en småskalig indelning. Höga hus planeras vid Järntorget. Man ser dock skalan i den omkringliggande

bebyggelsen som viktig att anpassa sig till. Bland annat nämns Lagerhuset, Folkets hus och den låga bebyggelsen i Haga som punkter man vill ta hänsyn till. Man vill även låta Masthuggskyrkan fortsätta dominera stadsbilden.

Första Långgatan ses som en huvudaxel som man har för avsikt att koppla ihop med Nya Allén. Norra sidan får bebyggelse med publik verksamhet i bottenvåningarna. Parkering kommer att ske i garage, halvdagsparkering på gatunivå. När dokumentet författades var Stenas flytt från området ej annonserad. Denna flytt innebär att ett lika stort område som det man ursprungligen hade till förfogande nu frigjorts. Områdets anses vara viktigt för kommunikation, vilket pekas ut som områdets ”roll”. ”Kultur” i området anses vara den som finns kring Järntorget (Lagerhuset, Pustervik m.fl.). Det enda i nybyggnationsväg som med säkerhet kommer att inträffa är de planerade studentbostäderna strax väster om Kommersen.

Brukarundersökning

Den 14de december 2013 genomfördes en undersökning på plats i Kommersen där besökare och säljare tillfrågades om hur de respektive scenarierna skulle påverka deras framtida användning av Kommersen. Intervjuerna kretsade kring frågorna:

Hur skulle det påverka dig om:

(A) verksamheten och byggnaden Kommersen står kvar som den är utan att något görs åt innehåll eller byggnadskropp

(B) byggnaden revs och en ny uppfördes på samma plats med samma innehåll

(C) byggnaden revs och en ny uppfördes med samma innehåll utanför Norra Masthugget

Svaren på dessa frågor analyserades och placerades sedan i kategorierna ”kvar” (dvs den tillfrågade kommer att återvända till verksamheten); ”vet ej” och ”ej kvar” (dvs den tillfrågade kommer inte att återvända till verksamheten). Nedan redovisas resultatet.

Scenario A: Kommersen är kvar

Kvar	Vet ej	Ej kvar
30	0	0

Scenario B: Ny byggnad inom Norra Masthugget

Kvar	Vet ej	Ej kvar
18	4	8

Kommentarer från sådana som skulle återvända:

- ”Om det sociala livet inte förändras...”
- ”Det behövs renoveras...”
- ”Toaletten är dålig...”
- ”...men, det går inte att ha en loppis med hög hyra..”

Kommentar från en som inte skulle återvända:

- ”...atmosfären är viktig...”

Scenario C: Ny byggnad utanför Norra Masthugget

Kvar	Vet ej	Ej kvar
7	7	16

Kommentarer från sådana som skulle återvända:

- ”...beror på var...”
- ”Om den hamnade i västra Göteborg...”
- ”Om den hamnade i centrum...”
- ”... jag vill ha det som det är men loppis hade jag sökt upp på andra platser också...”

Kommentar från en som inte skulle återvända:

- ...tänk om man hade flyttat på Sverige, då hade flyttfåglarna aldrig hittat tillbaka...”

Konsekvensmatriser

Övergripande

Scenario	Byggnad/plats	Stadsdel	Vidare undersökning
A. Kommersen står kvar som den är utan att något görs åt själva byggnaden	Ytterligare förfall. Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Byggnadsteknisk utredning
B. Ersätta Kommersen med en ny byggnad på samma plats eller inom området	Risk för förhöjd hyra, kan leda till en förhöjd "tröskel", vilket i sin tur kan medföra ett bortfall av sociala och integrerande värden. Risk för bortfall av permanenta försäljare/ äldre kategori av människor.	Risk för bortfall av integrerande mötesplats. Bortfall av estetiskt värde. Bortfall av landmärke. Bortfall av minnesbärare Bortfall av livfullhet/variation i stadsbilden.	Undersök hur värdebortfallet kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (Gillberg & Hansson 2014). Undersök hur Kommersens verksamhet kan klara av en högre hyra genom att även bedriva verksamhet måndag – fredag (Tillägg del 2).
C. Riva och hitta ny plats för Kommersen utanför området	Risk för förhöjd hyra, kan leda till en förhöjd "tröskel", vilket i sin tur kan medföra ett bortfall av sociala och integrerande värden. Risk för bortfall av permanenta försäljare/ äldre kategori av människor.	Bortfall av integrerande mötesplats. Bortfall av estetiskt värde. Bortfall av landmärke. Bortfall av minnesbärare Bortfall av livfullhet/variation i stadsbilden. Minskad närvaro av äldre i stadsrummet/bortfall av trygghet.	Undersök hur värdebortfallet kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (Gillberg & Hansson 2014).

FÖRDJUPNING SCENARIO (A) I RELATION TILL VÄRDEKATEGORIER

Kommersen står kvar som den är utan att något görs åt själva byggnaden

VÄRDE	BYGGNAD/ PLATS	STADSDEL	STAD	VIDARE UNDER- SÖKNING
MINNE/ ANKARE	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Byggnadsteknisk undersökning för att klargöra byggnadens hållbarhet.
ESTETIK	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Byggnadsteknisk undersökning för att klargöra byggnadens hållbarhet.
ALTERNATIV EKONOMI	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Byggnadsteknisk undersökning för att klargöra byggnadens hållbarhet.
EKOLOGI/ RESURS	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Byggnadsteknisk undersökning för att klargöra byggnadens hållbarhet.
MÖTESPLATS INTEGRATION	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Bibehållna värden inom viss tidsperiod	Byggnadsteknisk undersökning för att klargöra byggnadens hållbarhet.

FÖRDJUPNING SCENARIO (B) I RELATION TILL VÄRDEKATEGORIER

Ersätta Kommersen med en ny byggnad på samma plats eller inom området

VÄRDE	BYGGNAD/ PLATS	STADSDEL	STAD	VIDARE UNDER- SÖKNING
MINNE/ ANKARE	Bortfall	Bortfall	Bortfall	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s. 20).
ESTETIK	Bortfall	Bortfall	Bortfall	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s. 21-22).
ALTERNATIV EKONOMI	Bortfall	Risk för ökad hyra, risk för bortfall av värde.	Bibehålls vid stöttning	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s.23).
EKOLOGI/ RESURS	Bortfall	Bibehålls vid stöttning	Bibehålls vid stöttning	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s.24).
MÖTESPLATS/ INTEGRATION	Bortfall	Risk för ökad hyra, bortfall av äldre medför risk för bortfall av värde.	Risk för ökad hyra, bortfall av äldre medför risk för bortfall av värde.	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s.25)

FÖRDJUPNING SCENARIO (C) I RELATION TILL VÄRDEKATEGORIER

Riva och hitta ny plats för Kommersen utanför området

VÄRDE	BYGGNAD/ PLATS	STADSDEL	STAD	VIDARE UNDER- SÖKNING
MINNE/ ANKARE	Bortfall	Bortfall	Bortfall	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s.20).
ESTETIK	Bortfall	Bortfall	Bibehålls vid stöttning	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s. 21-22).
ALTERNATIV EKONOMI	Bortfall	Bortfall	Risk för ökad hyra samt bortfall av äldre medför risk för bortfall av värde.	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s. 23).
EKOLOGI/ RESURS	Bortfall	Bortfall	Bibehålls vid stöttning	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s. 24).
MÖTESPLATS INTEGRATION	Bortfall	Bortfall	Risk för ökad hyra samt bortfall av äldre medför risk för bortfall av värde.	Undersök hur värdebortfall kan minimeras genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (s. 25).

Konsekvensbedömning

Scenario A: Låta Kommersen stå kvar som den är utan att göra något åt själva byggnaden

Detta scenario skulle innebära att Kommersens värden ej skulle påverkas i negativ mening. För detta krävs vissa förutsättningar så som att de nuvarande ägarna inte byts ut eller ändrar på sitt sätt att driva verksamheten. Det krävs också att kategorierna säljare och besökare även i fortsättningen är av heterogen karaktär.

En risk med detta scenario är att byggnaden tillåts förfalla på ett sätt som i slutändan omöjliggör verksamhet i den.

Till detta scenario bör man även räkna in de nya studentbostäderna strax väster om Kommersen. Då studenter är en kategori som troligen kan dra nytta av närheten till loppmarknaden både som framtida säljare och köpare, får studentbostäder anses ha en positiv effekt på Kommersens verksamhet.

I samband med nybyggnationen av området planeras för parkering i garage, samt ”halvdagsparkering på gatunivå” (SBK 2010). Goda parkeringsmöjligheter är i dagsläget av stor vikt för att verksamheten skall fungera optimalt.

Scenario B: Ersätta Kommersen med en ny byggnad på samma plats eller inom området

Detta scenario innebär att de värden som är direkt kopplade till byggnaden går förlorade, dvs. värdena ”minne/ankare” samt ”estetik”. Vilken roll den nuvarande byggnaden har för de kulturella och sociala värdena är svårare att exakt fastslå. En del av de personer vi tidigare intervjuade nämner byggnadens atmosfär som viktig och som en drivkraft för dem att besöka verksamheten.

En mindre undersökning gjordes den 14 december där 30 personer intervjuades. Av dessa sade sig en tredjedel att de troligen inte skulle återvända om loppmarknaden låg i ett nybyggt hus på samma plats. Eftersom flertalet av Kommersens värden genereras av de människor som brukar den kan detta bortfall ses som direkt negativt.

Värdena ”alternativ ekonomi”, ”ekologi/resursåteranvändning” samt ”integrerande mötesplats” är möjliga att återskapa i en ny byggnad såvida inte hyran ökar. Framför allt är det värdet som integrerande mötesplats som hamnar i riskzonen om nybyggnation medför en hyreshöjning. Det förutsätter också att ytterligare undersökningar klargör mer i detalj vilka mekanismer som ligger bakom den integrerande effekten. Att återskapa en ”mötesplats” – ett offentligt rum där människor helt enkelt kan mötas – är fullt möjligt, men att möjliggöra för att denna mötesplats också verkar integrerande är betydligt svårare. Värdet är också beroende av en tidsaspekt som inte är försumbar; dvs. att en plats inte blir en mötesplats bara genom att man tar en funktion (t.ex. en loppis) och flyttar den till en annan plats. Det kan vara så (dvs. en risk) att det tar tid att etablera den som just en integrerande plats där med sociala värdeaspekter (och inte bara en plats för kommers).

Även värdet ”alternativ ekonomi” riskerar att gå förlorat vid en hyreshöjning då detta även innefattar ”konsumtion för den fattigaste”. En ny verksamhet som erbjuder låga priser skulle ”täcka upp” för delar av värdet ”.

Störst chans att återskapas vid nybyggnation har värdet ”ekologi/resursåteranvändning” eftersom detta inte nödvändigtvis behöver ske genom loppmarknadsverksamhet. Värdet kräver heller inte att praktiken bedrivs inom en mötesplats som är integrerande eller där priserna är låga. Närvaron av en verksamhet som erbjuder ekologiska produkter eller som kan kopplas till resursåteranvändning (text secondhand-verksamhet) kan täcka upp för värdet ”ekologi/resursåteranvändning”.

Värdebortfallen går att minimera genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (Gillberg & Hansson 2014).

Scenario C: Riva och hitta ny plats för Kommersen utanför området

Detta scenario medför samma konsekvenser för Kommersen värden som scenario (b). Undersökningen som gjordes den 14:e december 2013 visade dock på ett än större bortfall av såväl besökare som säljare om verksamheten flyttades till en annan stadsdel. Detta scenario är därför att betrakta som det mest negativa.

Värdebortfallen går att minimera genom att aktivera de kulturella infrastrukturerna som presenteras i huvudrapporten (Gillberg & Hansson 2014).

SLUTSATS: Konsekvenser i relation till skissade scenarier

Genom vår tidigare rapport: *Urban Cultures: Fallet Kommersen om urbana berättelser och kulturell förtätning* samt med stöd av resultaten från *Kommersen 2.0 Kulturanalytiskt planeringsunderlag Norra Masthugget* och konsekvensanalysen ovan konstaterar vi att scenario (b) och (c) kommer att innebära en stor förlust av värden för området i stort. I relation till Göteborgs Översiktsplan och de tankar om integration som formuleras där vill vi återigen framhålla att Kommersen har ett värde för hela staden – särskilt ur ett integrationsperspektiv.

För att minimera bortfallen av värden vid en rivning av själva byggnaden (scenario b och c) kan de slutsatser som presenteras i huvudrapporten (Gillberg & Hansson 2014) med fördel användas som en metod.

DEL 2 Vad Kommersen behöver för att utvecklas

Följande text bygger på intervjuer med verksamhetsansvariga för loppmarknaden Kommersen.

För att möjliggöra en utveckling av verksamheten krävs att byggnaden genomgår en renovering. Idag saknas dock kunskap om vilka exakta insatser som krävs, vilket innebär att ytterligare undersökningar bör genomföras för att klarlägga detta.

De verksamhetsansvariga har kunnat lokalisera problem som kräver åtgärder. Bland annat är verksamheten i behov av fjärrvärme för att höja värmen vintertid (i dagsläget är det svårt att driva upp värmen till mer än 9 grader). Vid sidan av detta finns det även läckage som behöver åtgärdas. Bland besökarna och säljarna framkommer framför allt toalettens bristande standard som ett problem.

En förutsättning för att dessa renoveringar inte ska påverka verksamheten i negativ bemärkelse är att hyran inte höjs nämnvärt. Om t.ex. en varmare byggnad skulle innebära fler försäljare och besökare skulle verksamheten klara av några procents höjning av lokalhyran. Också bland säljarna uttrycks önskemål om oförändrad hyra (bordshyra), särskilt som den för några redan anses vara hög.

Om hyran blir högre krävs att verksamheten utökas till fler dagar och nyttjas på andra sätt. Det skulle t.ex. kunna skapas möjligheter att använda byggnaden för filmvisning och teaterpjäser under vardagarna. De verksamhetsansvariga skulle även kunna tänka sig att bjuda in föreningar att använda byggnaden. På så sätt skulle mer pengar genereras för att klara en högre hyra vid renovering. Dessa idéer skulle bland annat kräva att borden som finns i lokalen var lätta att fälla ihop så att man snabbt kunde omvandla ytan till någonting annat. De verksamhetsansvariga lanserade själva en idé om att lägga till små butiker runt omkring Kommersen. De känner också att de skulle mäkta med en ökad yta för loppmarknadsverksamhet. De planerade studentbostäderna på granntomten bedömer de har en positiv påverkan på Kommersen. Möjlighet till dialog med de ansvariga för studentbostäderna är också något som ses som positivt. Kommersen skulle enligt de verksamhetsansvariga kunna fungera som en mötesplats på vardagarna med utrymmen för studenter att sitta och plugga. Man ser också en möjlighet i att använda lösningar som att ge studentrabatt på bordshyran.

DEL 3 Verksamheter inom Norra Masthugget

För att förstå områdets sociala villkor genomfördes en kartläggning och kategorisering av de verksamheter som huserar inom området mellan Järntorget och Stigbergstorget. I ett andra led har kartläggningen ”matchats” mot Kommersens värden för att på så vis välja ut verksamheter lämpliga för intervjuundersökningens fokus. Följande information är tänkt att ses som ett tillägg till de kulturella infrastrukturer som presenteras i huvudrapporten (Gillberg, D. och Hansson, N., 2014).

Särskilt intressanta verksamheter i relation till kommersens värden:

Göteborgs konstskola
Majornas Grafiska
JK Snickeri
Ingemar Johansson Arkitektkontor
Framtidsgymnasiet AB
Folkuniversitetet Art College
Färg & Hem
Matton (papper, pennor, material mm)
Realgymnasiet
Hyresgästföreningen
Figura arkitekter AB
AK Arkitektkonsult
AEC Utbildning
Kvinnofolkhögskolan
Röda Korset
Göteborgs rättvisecenter mot diskriminering
Amerikahuset (byggnaden)
Teater Trixter
Bokhandel Antikvariat spättan
Stödboende Majorna/Linné
Teater Masthuggsterassen
Johanneskyrkan
Stadsmissionen
Vandrahemmet Liden (byggnaden)
Stigbergshuset (byggnaden)
Göteborgs dramatiska teater
Mynt & Musik
Ebbes Hörna

Bär på Kommersens värden:

Göteborgs konstskola
Folkuniversitetet Art College
Kvinnofolkhögskolan
Röda Korset
Göteborgs Rättvisecenter mot diskriminering
Teater Trixter
Stödboende Majorna/Linné
Johanneskyrkan
Stadsmissionen
Mynt & Musik
Ebbes Hörna
Amerikahuset (byggnaden)
Vandrahemmet Liden (byggnaden)
Stigbergshuset (byggnaden)
Fryshuset (byggnaden)
Pumpstationen (Byggnaden)

Centrala för områdets karaktär/kulturer som man bör ta hänsyn till i relation till Kommersens värden

Göteborgs konstskola	(Kunskaps-kultur)
Folkuniversitetet Art College	(Kunskaps-kultur)
Kvinnofolkhögskolan	(Kunskaps-kultur)
Röda Korset	(Solidaritets-kultur)
Göteborgs rättvisecenter mot diskriminering	(Solidaritets-kultur)
Teater Trixter	(Kunskaps-kultur/Teater-stråket)
Stödboende Majorna/Linné	(Solidaritets-kultur)
Johanneskyrkan	(Solidaritets-kultur)
Stadsmissionen	(Solidaritets-kultur)
Mynt & Musik	(Second-hand-kultur)
Ebbes Hörna	(Solidaritets-kultur/Second-hand-kultur)
Teater Masthuggsterassen	(Teater-stråket)
Göteborgs dramatiska teater	(Teater-stråket)
Armadillo records	(Second-hand-kultur)

"Resurser" som kan stödja framtida projekt/kulturella infrastrukturer:

Göteborgs konstskola	Material/bemannning/kunskap
Folkuniversitetet Art College	Material/bemannning/kunskap
Kvinnofolkhögskolan	Bemannning/kunskap
Majornas Grafiska	Material
JK Snickeri	Material
Ingemar Johansson Arkitektkontor	Kunskap
Framtidsgymnasiet AB	Bemannning
Färg & Hem	Material
Matton (papper, pennor, material mm)	Material

Realgymnasiet
Hyresgästföreningen
Figura arkitekter AB
AK Arkitektkonsult
AEC Utbildning

Material
Kunskap/bemannning
Kunskap
Kunskap
Kunskap

Del 4 Metod och material

Nedan följer en fördjupad presentation av de metoder och material som huvudrapporten Kulturanalytiskt planeringsunderlag Norra Masthugget (Gillberg & Hansson 2014) bygger på.

Statistik

Från Stadsledningskontoret har vi hämtat det s.k. ”Göteborgsbladet” med uppgifter från 2012 gällande Norra Masthuggets demografiska mått angående ålder, inkomst, boendeform och utbildning. Detta har använts för att få en bild av områdets sociala villkor.

Tidningsartiklar

Sökningar har gjorts både på internet och Göteborgs stadsmuseums arkiv för att lokalisera olika typer av artiklar och notiser som berör området. Detta har syftat till att skapa en bild av områdets politiska och historiska kontext.

Djupintervjuer av verksamheter

13 stycken djupintervjuer har genomförts med verksamhetsrepresentanter i området. Intervjuerna har varit semistrukturerade till sin karaktär och berört teman såsom: Relation till området (historia och nutid), val av lokal och plats i staden, verksamhetsområde (kärnvärden) och relation till området, hur länge man funnits på platsen och relation till andra verksamheter i området. Vi har även undersökt huruvida verksamheten kan relateras till Kommersens värden. I materialet ingår två intervjuer med representanter för Kommersen som syftat till att undersöka vad Kommersen behöver för att utvecklas.

Kartläggning och kategorisering av verksamheter

För att förstå områdets institutionella villkor genomfördes en kartläggning och kategorisering av samtliga 183 verksamheter inom området mellan Järntorget och Stigbergstorget. Genom detta identifierades ett lämpligt urval för intervjuundersökningen. Kartläggningen gav även en bild av områdets sociala villkor något som bidragit till att vi ”lärt känna” området. Kategoriseringen av verksamheterna i området så som ”service” och ”kunskap” växte fram ur materialet genom att vi jämförde de olika verksamheternas kärnvärden. Vissa verksamheter hade kunnat tillskrivas fler än ett värde och skillnaden mellan dem var inte alltid självklar.

Go-along observation

För att undersöka expansionspotentialen av Kommersens estetiska värde i Norra Masthugget genomfördes en medföljande intervju tillsammans med och i ledning av gatukonstnären Joakim Stampe som har lång erfarenhet av att arbeta med staden som yta för sin konst och i pedagogiska samarbetsprojekt av olika slag. Därigenom kunde en lokalisering av möjliga ytor för konst och estetik inom området identifieras. Intervjun gav dessutom ett delvis annorlunda perspektiv (gatukonstperspektivet) på området vilket ytterligare bidrog till en förståelse av områdets karaktär.

Referenser:

Litteratur:

Gillberg, D. och Hansson, N., 2014. *Kommersen 2.0 Kulturanalytiskt planeringsunderlag Norra Masthugget. Platskaraktärisering. Förslag till hållbar kulturell förtätning*. Göteborgs stadsmuseum: Göteborg

Gillberg, D. (red.), Berglund, Y., Brembeck, H., Forsemalm, J. och Hansson, N., 2013. *Urban Cultures – Fallet Kommersen. Om urbana berättelser och hållbar kulturell förtätning*. Mistra Urban Futures, Göteborg

Vision Norra Masthugget 2030, 2010. Stadsbyggnadskontoret, Göteborg.

Översiktsplan för Göteborgs: Övergripande mål och strategier, strategiska frågor, inriktning för stadens utveckling, 2009. Stadsbyggnadskontoret, Göteborg

Intervjuer:

Josef Afradi, 2013-12-14

Farrid Afradi, 2013-12-14

Brukarundersökning:

30 stycken anonyma intervjuer, 2013-12-14